

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' - ΕΤΟΣ Α^{ΟΝ} (16^{ΟΝ}),

Ἀθήνα, Σάββατο, 20 Ἰουλίου 1919

ΑΡΙΘ. 32 (641)

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΩΝ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ

Στὴν ἐφημερίδα «Οὐμανιτέ» τῆς 26ης Ἰουνίου δημοσιεύθηκε ἡ παρακάτω προκήρυξις, σταλμένη ἀπὸ τὸ Γάλλο συγγραφέα Ρομαίν Ρολλάν κι' ὑπογραμμένη ἀπὸ ἕνα μεγάλο ἀριθμὸ λογίων κι' ἐπιστημόνων, Ἀνταντικῶν, Γερμανῶν, Αὐστριακῶν καὶ οὐδετέρων. Τὴ δημοσιεύουμε μὲ χαρὰ καὶ προσθέτουμε καὶ μεῖς τὴν ἀδύνατη φωνή μας, μὲ τὴν πεποίθησι πὼς τὰ λόγια αὐτὰ ἀποτελοῦν τὸ μόνον φωτεινὸ σημεῖο μέσα στὴ σκοτεινωμένη κι' ἀνταριασμένη ἀνθρωπότητα, τὴ μόνη ἀνακούφισι καὶ τὴ μόνη ἐλπίδα.

«Ἐργάτες τοῦ Πνεύματος! Σύντροφοι σκόρπιοι μέσα στὸν κόσμον, πού ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια μᾶς κράτησαν χωρισμένους οἱ στρατοὶ, ἡ λογοκρισία καὶ τὸ μῖσος τῶν ἐμπολέμων ἔθνων! Σᾶς προσκαλοῦμε, τὴν ὥρα αὐτὴ πού πέφτουν οἱ φραγμοὶ καὶ τὰ σύνορα ξανανοίγουν, νὰ ξαναδέσουμε πάλι τὴν ἀδερφικὴ μας τὴν ἔνωσι, — ὅμως μὴν νέαν ἔνωσι, πὼς στερεὴ καὶ πὼς εἰσφορὴ ἀπὸ κείνην πού εἴχαμε πρῖν.

«Ὁ πόλεμος ἔφερε ἀναμεταξύ μας τὴν ἀταξία καὶ τὴ διχόνοια. Οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς διανοητικὸς ἀνθρώπους μεταχειρίστηκαν τὴν ἐπιστήμη τους, τὴν τέχνη τους, τὸ λογικὸν τους γιὰ νὰ ὑπηρετήσουν τὰ Κράτη καὶ τοὺς κυβερνήτες τους. Δὲ θέλουμε νὰ εἴξουμε ἄδικον σὲ κανέναν, κανένα δὲν κατηγοροῦμε. Ξέρομε πόσον ἀδύνατοι εἶναι οἱ ψυχὲς τῶν ἀτόμων καὶ πόσον τεράστια, πρωτόγονη δύναμις ἔχουν τὰ μεγάλα ὁμαδικὰ ρεύματα: τοῦτα παράσυσσαν ἐκείνες, σὲ μὴ στιγμὴν γιὰτὶ δὲν εἶχε τίποτα ἀπὸ πρῖν ἐτοιμαστῆ γιὰ μὴν ἀντίστασι. Ἄμποτε νὰ μᾶς ὠφελήσῃ τοὐλάχιστον ἡ πείρα γιὰ τὸ μέλλον!

«Καὶ πρῶτα πρῶτα, ἄς κοιτάξουμε ποιὲς συφορὲς προσέξῃσι τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου μὲ τὸ νάρηθῆ, σχεδὸν ὀλόκληρον, τὰ δικαιώματά του καὶ νὰ ὑποδουλωθῆ θεληματικὰ στὶς ἀφηνιασμένους δυνάμεις. Στὴν κατάρα πού τρώει τὴ σάρκα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Εὐρώπης, οἱ πτωχαστῆς, οἱ καλλιτέχνες πρόσθεσαν μὴ ἀνυπολόγιστη ποσότητα ἀπὸ φαρμακερὸ μῖσος. Ἐξέθλασαν ἀπὸ τὸ πλοσάσιο τῆς γνώσης τους, τῆς μνήμης τους, τῆς φαντασίας τους παλιὰ καὶ καινούργια ἐπιχειρήματα, ἱστορικά, ἐπιστημονικά, λογικά, ποιητικά, γιὰ νὰ διαφεντέψουν τὸ μῖσος. Ἐργάστηκαν γιὰ νὰ καταστρέψουν

τὴ συνεννόησι καὶ τὴν ἀγάπη μεταξὺ στοὺς ἀνθρώπους. Καὶ κάνοντας ἔτσι, ἀσκήμησαν, ταπεινώσαν, ἐξετέλεισαν τὴ σκέψη αὐτοὶ οἱ ἴδιοι πού ἦταν οἱ ἀντιπροσώποι τῆς. Τὴν ἔκαναν ὄργανον γιὰ τὰ πάθη καὶ (ἴσως δίχως νὰ τὸ ξέροντε) γιὰ τὰ ἐγωιστικὰ συμπεριροντα μιανῆς πολιτικῆς ἢ κοινωνικῆς ὁμάδας, ἐνὸς Κράτους, μιανῆς πατρίδας ἢ μιανῆς κοινωνικῆς τάξης. Καὶ τώρα, πού ἀπ' αὐτὴν τὴν ἄγρια σύγκρουσι, ὅλοι ὅσοι ἀνακατεύτηκαν, νικητῆς ἢ νικημένοι, βγαίνουν τσακισμένοι, φτωχεμένοι καὶ, στὸ βάθος τῆς καρδιάς τους—κι' ἄς μὴ θέλουν νὰ τὸμολογήσουν—ταπεινωμένοι καὶ ντροπιασμένοι γι' αὐτὸν τὸν παροξυσμὸν τρέλας: ἡ σκέψη πού εἶχε ἀνακατευτεῖ στοὺς ἀγῶνες τους, βγαίνει κι' αὐτὴ μειωμένη.

«Ἄς σηκωθοῦμε! Ἄς λευτερώσουμε τὸ Πνεῦμα ἀπ' αὐτὸ τὸ ρεζίλεμα, ἀπ' αὐτὲς τὶς ντροπερὲς συμμάχους, ἀπ' αὐτὴ τὴν κρυφὴν ὑποδούλωσι. Τὸ Πνεῦμα δὲν εἶναι ὑπηρέτης κανενός. Ἐμεῖς εἴμαστε οἱ ὑπηρέτες τοῦ Πνεύματος. Ἄλλον κύριον δὲν ἔχομε. Ὑπάρχομε γιὰ νὰ κρατοῦμε ψηλά, γιὰ νὰ ὑπερασπίζομε τὸ φῶς του γιὰ νὰ συγκεντρώνομε γύρω του ὅλους τοὺς παραστρατημένους κι' ἀποπλανημένους. Τὸ ἔργο μας, τὸ καθήκον μας εἶναι νὰ διατηροῦμε ἕνα σταθερὸ σημεῖον, νὰ δείχνομε τὸν πολικὸν ἀστέρα, μέσα στὴ δίνη τῶν παθῶν, μὲς στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας. Μέσ' ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ πάθη τῆς ἀλαζονείας καὶ τῆς ἀμοιβαίας καταστροφῆς δὲν ξεχωρίζομε κανένα, πονθενὰ δὲ δίνομε τὴν προτίμησίν μας. Τάποδοκιμάζομε ὅλα. Τιμοῦμε τὴ μοναδικὴ ἀλήθεια, λεύτερη, δίχως σύνορα, δίχως κανένα περιορισμὸν, δίχως προκατάληψιν γιὰ καμιά φυλὴ καὶ γιὰ καμιά τάξιν.

«Βέβαια, δὲν ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Γι' αὐτὴν ἐργαζόμεστε, ὅμως γι' αὐτὴν ὀλάκερη. Δὲ γνωρίζομε τοὺς λαούς. Γνωρίζομε τὸ Λαὸν—τὸν ἕνα καὶ μόνον, τὸν παγκόσμιον, τὸ Λαὸν πού ὑποφέρει, πού ἀγωνίζεται, πού πέφτει καὶ ξανασηκώνεται, καὶ πού πάντοτε προχωρεῖ ἀπάνω στὸν τραχὺ δρόμον, βρεγμένος μὲ τὸν ἴδρωτά του καὶ τὸ αἷμα του—τὸ Λαὸν ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅλους ὅμοια ἀδερφοὺς μας. Καὶ ἀκριβῶς γιὰ ν' ἀποκτήσουν τὴ συνειδήσιν αὐτῆς τῆς ἀδερφοσύνης, γι' αὐτὸ ὑψώνομε πάνω ἀπ' τοὺς τυφλοὺς τοὺς πλέμους τοὺς τὴν ἱερὴ Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης—τὸ λεύτερον Πνεῦμα, τὸ ἕνα καὶ πολλαπλόν, τὸ αἰώνιον.»

(Ὑπογραφῆς)